

بسم الله الرحمن الرحيم

خلاصہ ہی مقالہ ہی روش های تدریس مؤثر در دروس الهیات

استاد: خانم دکتر اکبرزاده

دانشجو: سونیا محمدی عالیبری

دبیری معارف

گروه ۲۱

چکیده:

مسئله‌ی مهم در هدایت نوجوانان شناخت و آگاهی از مقتضیات سنی آنهاست برای اینکه نیازسنجی درستی از آنها داشت باشیم و بدانیم که حرف آنها چیست باید حتی در تدریس دروس به آنها از روش‌های نوین تدریس بهره بگیریم. در این مقاله سعی شده است که روش‌هایی برای تدریس اثربخش در آموزش معارف اسلامی یا درس دین و زندگی در مقطع متوسطه دوم مورد بررسی قرار گیرد زیرا یکی از درس‌های مهم و اساسی در این دوره‌ی سنی، درس دین و زندگی است که اگر در این سن به دانش‌آموزان درست آموزش داده شود زندگی دنیوی و اخروی آنها دگرگون خواهد شد.

علوم دینی از آنجایی که رابط انسان با خدا هستند باید که به صورت ملکه در ذهن انسان درآمده باشند نه اینکه فقط به صورت علوم محض باشند. حضرت امام خمینی رحمت الله علیه می‌فرماید: «معلم دینی فقط اگر بخواهد علوم دینی را یاد بدهد و توجه به اخلاق دین نداشته باشد توجه به سازندگی این طفل یا این جوان نداشته باشد این قائله به بار می‌آورد و کشور را به تباهی می‌کشد» معلم علوم دینی چنین است معلم باید قبل از تدریس خود به دانش‌آموزان انگیزه بدهد

معلم از چه راه‌هایی به دانش‌آموزان انگیزه

۱- هدف از تدریس برای معلم کاملاً روشن باشد و بتواند آن را برای دانش‌آموزان بیان کند. ۲- و رفتار معلم باید در حد امکان و با در نظر گرفتن شرایط، دوستانه و برادرانه باشد تا در دانش‌آموز نفوذ کند. ۳- ایجاد رقابت سالم همواره با رفاقت در بین دانش‌آموزان به شکلی که رقابت‌های انفرادی از بین برود و دانش‌آموزان به صورت تعاملی با هم گروهی تکلیف خود را انجام دهند و این موجب کاهش رقابت انفرادی می‌شود. ۴- انگیزه مثبت مثلاً تعیین جایزه برای دانش‌آموزان که این موجب تصریح پاسخ‌های مطلوب می‌شود. ۵- تحقیقات نشان می‌دهد که دانش‌آموزان از معلمی که احساس خوبی درباره او دارند بیشتر یاد می‌گیرند و به درس او بیشتر توجه می‌کنند

لذا معلمان باید با مطالعه کافی سر کلاس بروند و ظاهری منظم و مرتب داشته باشند. ۶- هنگام تدریس صدای یکنواخت نداشته باشیم بلکه بعضی مواقع برای اینکه حواس دانش آموزان جمع شود تن صدای معلم باید تغییر کند، کلام معلم ۴۵ درصد اطلاعات را به ما منتقل می‌کند در حالی که ۵۵ درصد دیگر اطلاعات از طریق حرکات و زبان بدن معلم انتخاب پیدا می‌کند. ۷- معلم باید که روش‌های تدریس نوین را در کلاس به کار بگیرد و روش تجزیه و تحلیل و قدرت تحلیل و درک دانش آموزان را بالا ببرد، اعتماد به نفس آنها از طریق کار گروهی زیاد می‌شود. دکتر سیف فنونی را در بالا بردن انگیزه دانش آموزان مؤثر می‌داند از جمله اینکه اهداف آموزشی را باید برای آنها بگوییم که چرا این درس را یاد می‌گیرند از تشویق‌های کلامی خوب و عالی استفاده کنیم ولی بیش از حد نباشد که اثرش را از دست ندهد این را بدانیم که آزمون‌ها و نمرات وسیله‌ای برای نحوه عملکرد و میزان یادگیری دانش آموزان است نه برای تنبیه آنها. حس کنجکاوی دانش آموزان را با پرسیدن سوال‌هایی تحریک کنیم. مطالب آموزشی را از ساده به دشوار بگوییم. معلم باید طرح رفاقت و رقابت را در بین دانش آموزان به وجود بیاورد. و مواقع سؤال پرسیدن اول اسم دانش آموز را ببرد و بعد سوال را طرح کند نه اینکه اول سوال و بعد به طور داوطلب کسی جواب بدهد هنگام آموزش مطالب تازه از مثال استفاده بیشتر شود این سرعت یادگیری را افزایش می‌دهد.

بای این را بدانیم که آموزش به صورت غیر مستقیم تاثیرش خیلی بیشتر از روش مستقیم است لذا بهتر است معلم دینی از شیوه داستان، شعر، نمایشنامه استفاده کند مخصوصاً اینکه شیوه قصه‌گویی و داستان در تدریس علوم دینی و قرآن در تفهیم به بچه‌ها خیلی کمک می‌کند.

اهمیت و فایده روش‌های تدریس فعال در درس دین

یکی از روش‌های ایجاد انگیزه در دانش آموزان روش تدریس فعال است که به دانش آموزان قدرت فکر کردن می‌دهد و روش حل مسئله، بحث و مباحثه پیرامون مسائل درس باعث درگیری و به تکاپو افتادن دانش آموزان می‌شود. تدریس از یکنواختی و معلم محوری و کلاس از خشک و خسته کننده بودن خارج می‌شود.

در روش تدریس معلم محوری یا سخنرانی غالباً معلمان فعال هستند و دانش آموزان ساکت و تعامل اندکی بین آنها وجود دارد در روش تدریس سخنرانی کلاس حکم زندان را برای دانش آموزان دارد که به هر بهانه‌ای برای بیرون رفتن اجازه می‌گیرد نتیجه تدریس سخنرانی در درس دین و زندگی، دین‌گریزی و انحراف از دین و ضعف

ایمان خواهد بود اگر می‌خواهیم تدریس موفقی داشته باشیم به اهداف مورد نظر برسیم در درجه اول رضایت خداوند را کسب کنیم و دانش آموزان راضی باشند و وجدان معلم هم راحت باشد باید به فکر تغییر اساسی در روش تدریس خود باشیم و برای استفاده از روش‌های نوین تدریس باید که همتی والا داشته باشیم و علم و هنر را و صبر و شکیبایی را در هم بیامیزیم.

در اینجا برای آشنایی دبیران محترم درس دین و زندگی تعدادی از روش‌های فعال تدریس را به صورت مختصر توضیح می‌دهیم انواع روش‌های تدریس همیاری، پرسش و پاسخ، مباحثه، داستان‌گویی، نمایشنامه، الگویی، گردش علمی، بارش فکری و تلفیقی از این موارد اند.

روش همیاری:

در این روش دانش آموزان به گروه‌هایی ۳ یا ۴ نفره متشکل از دانش آموز زرنگ، متوسط و تنبل تقسیم می‌شوند و نباید که گروهشان را تغییر دهند و در این روش هر گروه باید از گروه دیگر فاصله داشته باشد و معلم سوالاتی را درباره موضوع درس مطرح می‌کند اهداف کلیه درس را برای دانش‌آموزان به روشنی بیان می‌کند و از هر دانش‌آموز خواهد یک قسمت را بخواند و برای خواندن به آنها ۲۰ دقیقه فرصت می‌دهد معلم باید بر آنها نظارت داشته باشد، با صبر و حوصله و محبت به سوال‌های آنها پاسخ دهد. اگر دانش‌آموزی مشکلی داشته باشد ابتدا اعضای گروه و سپس معلم آن را حل می‌کند. سوالاتی را به دانش‌آموزان بدهید و از آنها بخواهید که با هم مباحثه داشته باشند و به جواب واحدی برسند، پاسخ‌ها را روی ورقه بنویسند و برای این کار هم ۲۰ دقیقه به آنها زمان می‌دهید و هر گروه برای خود نمره گذاری کند در پایان از نمایندگان گروه‌ها بخواهید که به نوبت پایین کلاس بیایند و نتیجه درس را و سوالات اساسی درس را روی تخته بنویسند و پاسخ دهند. ارزشیابی امتحان هم جلسه بعد توسط همیار صورت می‌گیرد.

۲۰ دقیقه فرصت مطالعه سپس سوالات را در اختیار آنها قرار داده ۲۰ دقیقه به آنها فرصت دهید که به صورت فردی روی سوالات فکر کرده و پاسخ سوالات را روی ورقه بنویسند و سپس از اعضای گروه بخواهید صندلی‌ها را نزدیک هم قرار دهند و به جواب واحدی برسند و این مرحله نیز ۱۵ دقیقه وقت دهید اعضای گروه می‌توانند که آهسته با هم حرف بزنند بعد از این مرحله ورقه‌ها را جمع کنید از هر گروه به تصادف یک ورقه را انتخاب بکنید و نمره آن را برای همه گروه منظور منظور کنید.

نکات و ایاد روش همیاری: ۱- در این روش حس مسئولیت پذیری دانش‌آموزان تقویت می‌شود زیرا اگر آنها

احساس مسئولیت نکنند و به درس اهمیت ندهند از جانب بقیه اعضای گروه مورد اعتراض قرار می‌گیرند. ۲-

اعتماد به نفس آنها افزایش پیدا می‌کند.

ویژگی‌های روش همیاری در این روش ش آموزان یاد می‌گیرند که به جای اینکه معلم منبع اصلی باشد همکلاسی‌ها هم میتوانند منبع باشند.

شعار کلاس همیاری این است که یا همه نجات می‌یابیم یا همه غرق می‌شویم اولین مشخصه‌ای که دارد این است که یادگیری همیاری، وابستگی خوبی به بار می‌آورد هر دانش آموز یاد می‌گیرد که مسئول است و مواد درسی را باید یاد بگیرد هیچکس اجازه ندارد که از زیر بار تکلیف شانه خالی کند معلم باید رفتار دانش آموزان را زیر نظر بگیرد و مهارت‌های اجتماعی را هم در آنها رشد دهد.

روش تدریس پرسش و پاسخ:

در این روش معلم ابتدا اهداف کلیه درس را در قالب سؤال‌هایی بیان می‌کند و از یکی از دانش آموزان می‌خواهد آن را با خط زیبا روی تابلو بنویسد معلم از دانش آموزان می‌خواهد که در کلاس تفکر و عمل داشته باشند و درس را در کلاس بفهمند از یکی از دانش آموزان خواسته می‌شود که درس را آرام بخواند. معلم توضیحاتی را میدهد و بهتر است توضیحات معلم در این مرحله به صورت امر و نهی و اشارات خیلی کوتاه باشد و حالت توضیحی به خود نگیرد. این مطلبی را که می‌خواهند بخوانند زیاد نباشد که خسته کننده هم نشود حالا این مطلبی که خوانده شد ۳ یا ۴ سؤال از آن مطرح شود ۶ دقیقه به دانش آموزان فرصت داده شود تا مطلب را بخوانند و جواب سؤالات را پیدا کنند معلم باید جواب سؤالات را از چه آنهایی که دست بالا می‌کنند و چه آنهایی که دست بالا نمی‌کنند بپرسد. معلم نکته اول را باید هم از دانش آموزی که دست بالانبرده بپرسد و هم دانش آموز داوطلب تا این تصور برای دانش آموز به وجود نیاید که دیگر یک سوال جواب داد و تکلیف او تمام شد بلکه همیشه جنب و جوش داشته باشد در این روش معلم باید اهداف را به یک دانش آموزان بیان کند. در این روش معلم باید اهداف را به روشنی بیان کند زمان را در دست داشته باشد و دانش آموزان کمرو و گوشه‌گیر را فراموش نکند. مطالب هر دست باید توسط چند دانش آموز قرائت شود نه توسط یک دانش آموز معلم باید نکات مهم را در پایان جلسه روی تابلو بنویسد و ارزشیابی جلسه بعد به صورت شفایی صورت گیرد.

روش تدریس مباحثه

یکی از روش‌هایی است که در حوزه علمیه بیشتر رواج داشته و باعث یادگیری عمیق‌تر می‌شود و درس به لایه‌های درونی ذهن نفوذ می‌کند. دبیر محترم دین و زندگی می‌تواند این روش را در کلاس پیاده کنند و آیات در جهت رشد فکری دانش‌آموزان بهره‌گیرند گروه‌ها معمولاً دو عضوی هستند و هر عضو آنچه را که یاد می‌گیرد به عضو دیگر نیز یاد می‌دهد و هر دانش‌آموز مسئول خواندن بخشی از درس است.

در این روش معلم باید قبلاً اهمیت تدریس به این روشی را برای دانش‌آموزان بیان کند و درس را به قسمت‌های مساوی تقسیم کند و دانش‌آموزان را به گروه‌های دو و سه نفره تقسیم می‌کند هر دانش‌آموز بخشی از درس را می‌خواند و آن را برای دیگری توضیح می‌دهد باید به توضیح دانش‌آموزان ارج بنهد صندلی‌ها باید که رخ به رخ باشند و گروه‌ها کمی با هم فاصله داده باشند.

روش تدریس داستانگویی

روش تدریس داستانگویی معلم باید با بهره گرفتن از داستان‌های زیبا فطرت خداشناسی دانش‌آموزان را بیدار کند و روحیه خدا باوری را در آنها تقویت کند برای نمونه داستان حضرت ابراهیم(ع) با نمرود زمانی که نمرود ادعای خدایی می‌کرد و تمام نعمات خداوند را به خود نسبت می‌داد حضرت ابراهیم(ع) به او گفت که پروردگار من کسی است که به من جان بخشید و جانم را می‌ستاند نمرود هم گفت من اگر اراده کنم جان کسی را می‌گیرم و اگر اراده کنم او را عفو و بخشش می‌کنم در اینجا حضرت ابراهیم استدلال کرد و گفت خدای من خدای من کسی است که خورشید را هر روز صبح از شرق طلوع می‌دهد و اگر تو حکومت جهان هستی به دست قدرت توست آن را از مغرب طالع کن. نمرود مات و مبهوت خاموش شد، فهمیدند که نمرود شایسته خدایی نیست.

شنیدن قصه‌های حیواناتی که در قرآن آمده با بیانی ساده سبب می‌شود که نونهالان از همان کودکی با قرآن خو بگیرند درس شجاعت، امیدواری و پایداری دوستی با آنها می‌دهد،

اهمیت روش قصه‌گویی سرگرمی، افزایش تجارب کودکان، توسعه تفکر تخیل، آشنایی با مشکلات و شهامت‌ها، پرورش عزت نفس قدرت بیان و تکلم، معلم دینی می‌تواند از روش داستانگویی به خصوص در آیاتی که سخنی از پیامبران به میان آمده مانند آیات درس دوم که سرگذشت حضرت ابراهیم(ع) بیان می‌کند و یا جاهای دیگر در حین توضیح آیات بهره بگیرد،

روش نمایشنامه‌ای

روش نمایشنامه‌ای در واقع یادگیری از طریق ملموس کردن موضوع‌ها صورت می‌گیرد. یک نمایش خلاق می‌تواند که موضوعات دشوار را برای کودک ساده کند در برنامه‌های مذهبی از نمایش خلاق به عنوان شیوه موثر در آموزش ادبیات مذهبی استفاده می‌شود و می‌توان موضوع‌های مهم دینی مانند فرازهای زندگی معصومین را در قالب نمایش در کلاس به اجرا درآورد معلم دینی باید دانش آموزان هنرمند و خلاق را شناسایی کند و قصه‌های قرآنی چون داستان حضرت ابراهیم(ع) و مواجهه او با بت پرستان را گزینش کرده نقش‌هایی را به دانش‌آموزان بدهد با نظارت خودش در این شرایط با همراهی معلم و مربی پرورشی دبیرستان می‌تواند نتایج بهتری هم به دنبال داشته باشد.

روش الگویی

در واقع در اسلام فقط با حرف و سخن نیست که انسان دیگران را الگوی خود قرار می‌دهد بلکه این عمل است که بیشتر الگوساز است امام صادق علیه السلام می‌فرماید.

« **كونوا دعاء الناس بالاعمالكم ولا تكونوا دعاء بالستكم** » مردم را با رفتار به حق رهبری کنید نه با زبان خویش

خدای متعال پیامبر اکرم صلوات الله علیه به عنوان اسوه تمام جهانیان معرفی می‌کند. **لقد كان لكم فی رسول الله اسوة حسنة** مسلماً برای شما در زندگی رسول خدا سرمشق نیکویی بود. روش الگویی یکی از روش‌های آموزش غیر مستقیم است این روش دانش آموزان ارزش‌های اخلاقی معلم خود را عیناً مشاهده می‌کنند و آنها را می‌آموزند

و رفتار معلم باید طوری باشد که دانش آموزان گشادرویی عفو و بخشش بودن و دوستی را در رفتار او مشاهده کنند از لحاظ ظاهری آراسته و به سلامت جسم و بهداشت خود توجه کند در کلام و سخن فصیح و روان باشد به ورزش و مسافرت اهمیت دهد اطلاعات کافی در رشته‌ای که تدریس می‌کند داشته باشد دانش آموزان با مشاهده ارزش‌های والای انسانی در وجود معلم درس دینداری و اخلاق را یاد می‌گیرند.

روش گردش علمی

خداوند در قرآن از ما می‌خواهد که در روی زمین مسافرت کنیم و آثار علم و قدرت بی‌نظیر خداوند را مشاهده کنیم و به حکمت خداوند پی می‌بریم و با روش دینداری ما تقویت خواهد شد و درس زندگی را بهتر خواهیم آموخت. معلم دینی و قرآن می‌تواند با اجازه از مدیریت آموزشگاه دانش آموزان را در فرصتی مناسب همراه خود به دشت و صحرا و طبیعت ببرد تا قدرت خداوند را بهتر به آنها نشان دهد و دانش آموزان به حکمت خداوند پی ببرند و آیاتی را که درباره نشانه‌های خداوند در طبیعت است برای آنها تلاوت کند و آنها با تحمل و تدبر در معانی آن آیات دعوت نماید و در اینجا به ذکر چند آیه از قرآن و حدیثی از حضرت علی(ع) می‌پردازیم :

«سنریم آیاتنا فی الافاق و فی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق اولم یکف بربک انه علی کل شی

شہید»

ما آیات قدرت و حکمت خود را در آفاق جهان و نفوس بندگان کاملاً هویدا و روشن می‌گردانیم تا ظاهر

آشکار شود که خدا قیامت و رسالتش بر حق است آیه‌ای رسول حقیقت همین حقیقت که بر همه موجودات عالم پیدا و گواه است، کافی نیست.

«افلا ينظرون الى الابل كيف خلقت و الى السماء كيف ال رفعت و الى الجبال كيف نصبت و الى الارض كيف

سطحت»

آیا به شتر نمی‌نگرند که چگونه آفریده شد و به آسمان که چگونه برافراشته و به کوه‌ها که چگونه بر سطح زمین کوبیده شد و به زمین که چگونه گسترده شد.

در واقع با تدبیر در این آیات قرآن در طبیعت دانش آموزان آن را به صورت واقعی حس می‌کنند نشانه‌های قدرت خداوند را با تمام وجود درک میکنند و این باعث می‌شود که درس دین و زندگی را به صورت واقعی یاد بگیرند و در اعماق جان آنها نفوذ کنند.

روش تدریس بارش یا طوفان

در این روش با انباشتن تمام افکار دانش آموزان برای یک مسئله راه حلی پیدا می‌کنند این روش به دو طریق می‌توان اجرا کرد یکی در کلاس و دیگری در منزل. باید ابتدا چند دقیقه به آنها فرصت دهیم که با هم بحث و گفتگو کنند و نظرات خود را در مورد پاسخ سوال مورد نظر ارائه دهند و به طور تصادفی یک نفر از هر گروه را انتخاب می‌کنیم و از آنها می‌خواهیم پاسخ خودشان را برای دانش آموزان دیگر توضیح دهند باید ۱۵ دقیقه فرصت مطالعه و ۱۰ دقیقه برای تبادل نظر فرصت بدهد دقیقاً برای پاسخ به سوال مطرح شده معلم باید از گروه‌هایی را که قبلاً سوال پرسیده دوباره سوال بپرسد تا دانش آموزان احساس نکنند که معلم محترم دیگر با آن از آنها نمی‌پرسد بلکه همواره آماده باشند برای مثال دین و زندگی ۱ در مرحله اول دبیر این سوال را مطرح می‌کند در میان هدف‌های اصلی برترین و کامل‌ترین هدف کدام است بعد ۱۵ دقیقه به دانش آموزان فرصت می‌دهد که مطالعه کنند و پاسخ آن را در صفحه ۳۵ درس نزدیکی و تقرب به خداوند یافتند در مرحله دوم این سوال مطرح می‌شود چرا شایسته است که تنها تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد و هدف نهایی انسان‌ها باشد که در این بار نیز نصف وقت مرحله قبل به آنها وقت داده می‌شود و جواب آن را در صفحه ۳۶ کتاب بود چون انسان دارای روحی بی‌نهایت طلب و پایان ناپذیر است بنابراین به این هدف‌های محدود راضی نمی‌شود به این ترتیب می‌توان به آنها فرصت داد جواب سوالات را نیز به آیات ربط بدهند و از آنها بخواهیم در مفاهیم آیات تدبیر و تأمل کنند و پاسخ سوالات را به آیات پیوند بدهند و از آنها بخواهیم پیام‌های درس را یکی پس از دیگری استخراج کنند.

در منزل روش اجرایی تدریس در منزل به این شکل است که دبیر سؤالاتی را در درس مطرح می‌کند و از دانش آموزان می‌خواهد با مراجعه به همان درس مطالعه تفسیر آیات درس مربوط به با توجه به مثلاً فلان تفسیر، تفسیر المیزان پاسخ سوالات مطرح شده را توضیح دهند پاسخ سوالات را هم با توجه به متن کتاب و هم با توجه به تفسیر بدهند و از هر گروه یک نفر پایین کلاس جواب سوالات را بگوید می‌تواند که ۱۵ دقیقه اول کلاس را برای بحث و تبادل نظر به گروه‌ها بدهد.

روش تلفیقی

در روش تلفیقی معلم روش تدریسش را آمیخته‌ای از روش‌های متنوع دیگر می‌کند برای اینکه تدریس معلم برای دانش‌آموزان جذاب باشد به طوری که دانش‌آموز احساس خستگی و کسالت در کلاس نکند. مثلاً در تدریس از توضیح، شعر، داستان، ضرب‌المثل و نمایش و پرسش و پاسخ استفاده می‌کند و کلاس برای دانش‌آموزان شیرین و جذاب می‌شود به درستی انجام شود دانش‌آموزان احساس شادابی و انگیزه می‌کنند و در این روش بین تسلط معلم به درس و ذوق هنری او در رابطه با به کارگیری فنون مختلف از جمله فنون هنر خوشنویسی رابطه مستقیم با یادگیری دانش‌آموزان دارد. در این روش نقش اصلی تدریس به عهده معلم نیست از روش‌های مختلف چون پرسش و پاسخ روش همیاری برای کلاس بهره می‌برد و کلاسش جذاب می‌شود.

ویژگی‌های روش تدریس فعال

در روش در روش‌های فعال تدریس یادگیری عبارت است از تغییرات تجربه بر اثر تغییر رفتار یادگیرنده و کسب ساخت جدیدی از عملیات ذهنی یادگیری تابع تحول ذهنی است. در روش‌های فعال تدریس یادگیری بیشتر بر پایه اکتشاف، استوار است در روش تعاملی دانش‌آموزان روش یاد گرفتن را هم نیز یاد می‌گیرند سوم طبق نظر پیاژه بیشتر یادگیری‌های ما حاصل تعامل ما با دیگران است در روش‌های فعال تدریس آنچه دانش‌آموزان انجام می‌دهند سبب یادگیری می‌شود.

معلمان فعالیت‌های یادگیری از طریق تعاملی را طوری تنظیم می‌کنند که دانش‌آموزان به یکدیگر وابسته می‌شوند و هیچ یک از اعضای گروه نمی‌توانند بدون کمک دیگر اعضای گروه موفق شوند همانطور که شعار گروه‌های تعاملی و همیاری یا همه نجات می‌یابیم یا همه غرق می‌شویم.

یادگیرنده منبع اصلی تحول خویشتن است و در این نوع یادگیری یادگیرنده هم تجربه را تغییر می‌دهد و هم خود را بر اساس تجربه تغییر می‌دهد. یادگیری از طریق تعامل با دیگران ثبات بیشتری دارد.

در روش‌های تدریس فعال سه اصل آزادی، مسئولیت و انتخاب نقش اساسی در این روش‌ها دارند.

تدریس فعال هدف کسب حقایق علمی از طریق مباحثه و استدلال منطقی و تقویت قوه درک و فهم و مهارت‌های تفکر است. فرصت‌های مناسبی را برای یادگیرنده‌ها ایجاد می‌کنند تا بتوانند قوه تفکر خود را بهبود.

در روش‌های تدریس فعال به اصلاح و تقویت مهارت‌های همکاری و احترام به اندیشه‌های دیگران و پرورش تفکر انتقادی و تحمل اندیشه‌های مخالف منتهی می‌گردد. آنها یاد می‌گیرند که به نظرات دیگران احترام بگذارند و آنها را با دلایل منطقی راضی و قانع کنند.

روش‌های تدریس فعال در واقع باعث افزایش اعتماد به نفس دانش آموزان و قدرت سخنوری آنها را افزایش می‌دهد قدرت تحلیل آنها را افزایش می‌دهد و در واقع زمانی که می‌توانند جواب سوال دوستشان را بدهند احساس با ارزش بودن می‌کنند.

در این روش‌ها فقط رقابت نیست بلکه رفاقت هم معنا دارد در این روش فعالیت و تلاش بیشتر از محیط‌های مبتنی بر فردگرایی و ایجاد انگیزه است.

مهارت‌های گوش دادن صحبت کردن استدلال کردن تقویت می‌شود همچنین باعث افزایش اخلاق اجتماعی تقویت شد و به نظرات دیگران احترام بگذارد.

در واقع در این روش‌ها یاد می‌گیریم که یادگیری از طریق رفاقت تاثیر بیشتر و اثر بیشتری دارد تا یادگیری انفرادی و رقابتی گروه‌های کوچک تاثیر بسیار زیادی بر فضای کلاس دارد و کلاس تبدیل به یک جامعه‌ای از یادگیرندگان می‌شود. با توجه به ویژگی‌های ذکر شده می‌توان گفت در روش‌های تدریس فعال، پویا و فعال شدن کلاس در مرکز توجه قرار دارد و از تعامل با دیگر دانش آموزان به دانش و معرفت همراه با تعالی ارزش می‌رسند و در این روش دانش آموزان در میان نظرات تضاد و مسائل گنگ غرق می‌شوند و با تحلیل گفتگو به جواب درست می‌رسند. انشالله دبیران محترم دروس معارف اسلامی و علی‌الخصوص درس دین و زندگی روش‌های تدریس فعال را به دانش آموزان یاد دهد که چگونه یاد بگیرند. به قول آلبرت: (انیشترین معلومات چیزی مرده است آنان که مدرسه با زندگانی سروکار دارد) با توجه به مطالب ذکر شده به این نتیجه می‌رسیم که دبیران محترم درس دین و زندگی باید در کلاس خود از روش‌های تدریس فعال و تاثیرگذار استفاده کنند تا درس دین و زندگی را که از مهم‌ترین دروس دانش‌آموزان است با جان آنها آمیخته شود و به درون وجود آنها نفوذ کند.